

صنعت لوازم خانگی ایران از سال ۱۳۹۶ به بعد وبه‌ویژه پس از محدودیت واردات برنده‌های خارجی، به یکی از نمونه‌های رشد تولید داخلی تبدیل شد. آمارهای رسمی و اظهارات فعالان صنفی نشان می‌دهد تولید این صنعت از حدود ۶ میلیون قطعه در سال ۱۳۹۶ به حدود ۲۰ میلیون قطعه در سال ۱۴۰۳ رسید؛ رشدی بیش از سه برابر که حاصل سرمایه‌گذاری، توسعه خطوط تولید و جایگزینی تولید داخلی به جای واردات بود. بسیاری این مسیر رانشانه‌ای از امکان پذیر بودن سیاست «جایگزینی واردات» در صورت ثبات مقررات می‌دانستند. با این حال، این روند رو به رشد دوام نیاورد و از ابتدای سال ۱۴۰۴ علّام رکود به سرعت در این صنعت ظاهر شد. به گفته نسرين اوجاقی، دبیرکل انجمن صنایع لوازم خانگی ایران، تولید لوازم خانگی در سال ۱۴۰۴ نسبت به مدت مشابه سال قبل حدود ۲۸ درصد کاهش یافته و در برخی زیرشاخه‌ها افت تولید به ۱۲ درصد می‌رسد. چنین افتی در صنعتی که تا یک سال قبل در اوج نفیث خود قرار داشت، نشان دهنده بروز یک بحران ساختاری است؛ بحرانی که بیش از آنکه ناشی از ناتوانی بنگاه‌ها باشد، ریشه در محیط تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری دارد. این کاهش تولید به معنای انباشت کالا در انبارها، افزایش هزینه‌های سربار و کاهش نقدینگی بنگاه‌هاست؛ زنجیره‌ای که می‌تواند به تعطیلی خطوط تولید و تعدیل نیرو منجر شود. مسئولیت مدیریت این شرایط، مطابق قانون، بر عهده وزارت صنعت، معدن و تجارت است؛ نهادی که باید تعادل میان تولید، بازار و تجارت را برقرار کند، اما عملکرد آن در ماه‌های اخیر محل نقد جدی فعالان صنعتی است.

واردات غیررسمی؛ رقابت نابرابر در سایه ضعف نظرات

یکی از مهم‌ترین عوامل تضعیف تولید داخلی لوازم خانگی، گسترش واردات غیررسمی است. برآورد‌های انجمن صنایع لوازم خانگی نشان می‌دهد حدود ۲۰ درصد لوازم خانگی موجود در بازار ایران از مسیرهای غیررسمی وارد می‌شوند؛ کالاهایی که نه حقوق گمرکی می‌پردازند، نه مشمول استانداردهای اجباری می‌شوند و نه هزینه خدمات پس از فروش را تقبل می‌کنند. این در حالی است که تولیدکننده داخلی با مجموعه‌ای از هزینه‌های رسمی شامل مالیات، بیمه، انرژی، استاندارد و تعهدات قانونی روبه‌روست. در چنین شرایطی، رقابت عملاً نابرابر می‌شود و قیمت، به عامل اصلی انتخاب مصرف‌کننده تبدیل می‌شود.

وزارت صمت طی سال‌های گذشته بارها از راه‌اندازی سامانه‌های نظارتی و تشدید برخورد با قاچاق سخن گفته، اما استمرار سهم بالای واردات غیررسمی نشان می‌دهد این اقدامات یا کافی نبوده یا به درستی اجرا نشده است. نتیجه این ضعف نظارتی، فشار مستقیم بر تولید داخل و کاهش فروش کارخانه‌هاست. در واقع سیاست‌گذاری تجاری کشور به‌گونه‌ای پیش رفته که هزینه تخلف برای واردکننده غیررسمی بسیار کمتر از هزینه تولید رسمی است. در چنین فضایی، تولیدکننده داخلی به تدریج از بازار حذف می‌شود، نه به دلیل ناکارآمدی فنی، بلکه به دلیل سیاستی که عملاً به‌ریان تولید طراحی شده است. انتظار می‌رفت وزارت صمت، به‌ویژه در دوره‌ای که تولید داخلی به سطح بالایی رسیده، حساسیت بیشتری نسبت به کنترل بازار و مدیریت واردات نشان دهد؛ انتظاری که تاکنون محقق نشده است.

تصمیمات تجاری پرهزینه؛ وقتی حمایت اجتماعی به ضد تولید تبدیل می‌شود

در کنار واردات غیررسمی، تصمیمات اخیر درباره واردات مرزنشینان و تملنجی‌ها نیز به

«اسکناس» سقوط آزاد تولید لوازم خانگی زیر سایه مدیریت صمت را بررسی کرد

حمایت روی کاغذ، رکود در کارخانه

نگرانی‌های تولیدکنندگان دامین زده است. اگرچه هدف این سیاست‌ها حمایت از معیشت مرزنشینان عنوان شده، اما شیوه اجرای آن‌ها بدون پیوست صنعتی، تبعات سنگینی برای تولید داخلی به‌ویژه در حوزه لوازم خانگی به همراه داشته است. به گفته دبیرکل انجمن صنایع لوازم خانگی، این مسیر می‌تواند تا ۱۰ درصد واردات کشور را به راحتی تأمین کند؛ وارداتی که بخش قابل توجهی از آن کالاهای نهایی مصرفی است، نه مواد اولیه یا ماشین‌آلات تولید. این بدان معناست که وزارت صمت، هم‌زمان که از کاهش تولید داخلی ابراز نگرانی می‌کند، کانال‌هایی را باز کرده که مستقیماً تقاضای بازار را به سمت کالای خارجی هدایت می‌کند.

یک کارشناس باسابقه صنعت لوازم خانگی با اشاره به افت محسوس تولید در سال جاری تأکید می‌کند که رکود پیش آمده، نتیجه یک عامل یا اتفاق مقطعی نیست، بلکه حاصل انباشت تصمیمات ناپایدار و فقدان استراتژی صنعتی روشن در وزارت صمت است. به گفته علی اصغر رحمانی، فعال و تحلیلگر صنعت لوازم خانگی، صنعتی که ظرف کمتر از هفت سال توانست تولید خود را از حدود ۶ میلیون قطعه به بیش از ۲۰ میلیون قطعه برساند، نمی‌تواند ناگهان ۲۸ درصد سقوط کند، مگر آنکه متغیرهای سیاست‌گذاری به‌طور جدی علیه آن عمل کرده باشند. رحمانی مهم‌ترین چالش امروز صنعت لوازم خانگی را بی‌ثباتی در سیاست‌های تجاری و ارزی می‌داند و می‌گوید: تولیدکننده وقتی نمی‌داند شش ماه بعد چه تصمیمی درباره ثبت سفارش، تعرفه واردات یا تخصیص ارز گرفته می‌شود، طبیعتاً نمی‌تواند برای تولید، قرارداد قطعه‌سازی یا توسعه بازار برنامه‌ریزی کند. این بلاتکلیفی، سرمایه در گردش را قفل و انگیزه تولید را تخریب می‌کند.

به گفته این کارشناس، واردات غیررسمی و شبه‌رسمی ضربه‌ای جدی‌تر از تحریم به بدنه صنعت وارد کرده است. او با اشاره به سهم حدود ۳۰ درصدی این واردات از بازار می‌افزاید: وقتی کالای وارداتی بدون پرداخت حقوق ورودی، مالیات و استانداردهای تولید وارد بازار می‌شود، تولیدکننده داخلی عملاً در یک رقابت نابرابر قرار می‌گیرد. بدتر آنکه بخشی از این واردات از مسیرهایی انجام می‌شود که به‌ظاهر قانونی‌اند؛ مثل قوانین مرزننشینی و تملنجی‌ها که فلسفه‌شان حمایت معیشتی بود، اما حالا به کانال واردات سازمان یافته تبدیل شده‌اند.

هر تن کالای صادراتی ایران ۳۲۰ دلار ارزش دارد

می‌روند. برخی برآورد‌های کارشناسی

حاکمی از آن است که بخش قابل توجهی از سبد صادراتی کشور، به لحاظ ماهیت، در زمره خام‌فروشی یا صادرات خام‌فروشی و صادرات کالاهای با حداقل فراوری است؛ مسئله‌ای که

موجب پایین ماندن ارزش صادراتی کشور واز دست رفتن فرصت‌های مهم ارزی شده است. بر اساس داده‌های منتشرشده از سوی نهاد‌های متولی تجارت خارجی، متوسط ارزش هر تن کالای صادراتی ایران در سال‌های اخیر حدود ۳۲۰ تا ۲۸۰ دلار بوده است. این در حالی است که به‌اذعان کارشناسان و مسئولان، در صورت توسعه صنایع پایین‌دستی و کاهش خام‌فروشی، این رقم قابلیت افزایش تا حدود ۱۲۰۰ دلار به ازای هر تن را دارد؛ موضوعی که بیانگر شکاف قابل توجه ایران با کشورهای صادرکننده محصولات با ارزش افزوده بالاست.

ترکیب صادرات ایران نیز نشان می‌دهد بخش عمده‌ای از کالاهای صادراتی کشور را مواد خام یا نیمه‌خام تشکیل می‌دهند. نفت خام، میعانات گازی، محصولات پایه پتروشیمی، سنگ‌آهن و سایر مواد معدنی فراوری‌نشده از مهم‌ترین اقلام صادراتی ایران به شمار می‌روند.

با وجود برخورداری ایران از ذخایر قابل توجه معدنی، بخش قابل توجهی از معادن کشور طی سال‌های اخیر در وضعیت رکود یا تعطیلی قرار گرفته‌اند؛ موضوعی که به یکی از چالش‌های جدی بخش معدن تبدیل شده است.

غلامرضا ناپیرو، عضو هیأت نمایندگان اتاق بازرگانی ایران، در این زمینه اعلام کرده که ۵۰ درصد معادن تعطیل‌اند و در صورتی که دولت تمرکز موثری بر حل مسائل این بخش نداشته باشد، امکان فعال‌سازی معادن را کم وجود دارد. کمبود ماشین‌آلات، پیچیدگی فرایندهای قانونی و وجود معارضین محلی از مهم‌ترین دلایل غیرفعال بودن معادن کشور به شمار می‌روند.

تداوم خام‌فروشی؛

فناوری بالا هستیم، تاکید می‌کند؛ لازمه

اصلاح این وضعیت، سرمایه‌گذاری در تولیدات صادرات‌محور در داخل کشور است. با این رویکرد، شرکت‌ها ناچار می‌شوند خود را بین‌المللی کنند، چرا که برای صادرات باید محصولات باکیفیت بالا تولید کنند. نتیجه این روند، ارائه کالاهای با کیفیت‌تر به مردم و در نهایت افزایش سطح زندگی جامعه خواهد بود.

همچنین امیر روشن‌بخش قنبری، معاون ارتقای کسب‌وکارهای بین‌المللی سازمان توسعه تجارت ایران می‌گوید: در سال گذشته بین ۵۷ تا ۵۸ میلیارد دلار صادرات داشتیم. اگر به گزارش‌ها و تحلیل‌های این صادرات نگاه کنیم، متوجه می‌شویم که حدود ۳۷ میلیارد دلار از این صادرات مربوط به حوزه‌های پتروشیمی، معدن، فلزات و مشتقات آن‌ها بوده است. این یعنی همان رویکردی که پیش‌تر در نفت داشتیم، یعنی غنی‌فروشی یا فروش کالا به صورت نیمه‌خام. در حوزه پتروشیمی و معدن نیز تکرار شده است؛ به‌طوری‌که ما مواد اولیه را فراوری نکرده و مستقیماً صادر کردیم.

به گفته او، وقتی محصولات باکیفیت و صادرات‌محور تولید شوند، بازارهای

بازارهای محدودتری فعالیت کنند.

او با طرح این پرسش که چرا برخی معادن با وجود اخذ پروانه بهره‌برداری و تأیید امکان‌سنجی اقتصادی، امروز در وضعیت تعطیلی قرار دارند، اظهار کرد: شرایط اقتصادی معدن در طول زمان ثابت نبوده و متغیرهای موثر بر معدنکاری همواره دستخوش تغییر شده‌اند؛ به‌گونه‌ای که طی سال‌های اخیر نشانه‌ای از بهبود پایدار در این حوزه مشاهده نشده است.

دبیر انجمن سنگ‌آهن ایران با اشاره به انرژی‌داری قیمت مواد معدنی در بازارهای داخلی و جهانی تصریح کرد: نوسانات شدید قیمت کامودیتی‌ها باعث می‌شود معدنی که در مقطعی اقتصادی تلقی می‌شده در دوره‌ای دیگر از محدوده توجیه اقتصادی خارج شود و ادامه استخراج آن صرفه نداشته باشد.

رحمانی معتقد است وزارت صمت در سال‌های اخیر بیش از آنکه سیاست صنعتی داشته باشد، سیاست کنترلی داشته است. او توضیح می‌دهد: کنترل قیمت، فشار بر حاشیه سود، و مداخله در بازار بدون توجه به هزینه‌های واقعی تولید، نتیجه‌ای جز کاهش تولید و افت کیفیت نداشته است. اگر تولیدکننده نتواند سود معقول داشته باشد، نه سرمایه‌گذاری می‌کند و نه تکنولوژی خود را به‌روز می‌کند.

به باور این کارشناس، خروج صنعت لوازم خانگی از رکود، نیازمند بازنگری فوری در رویکرد وزارت صمت است. اولین گام، شفاف‌سازی سیاست تجاری کشور است؛ یعنی تکلیف واردات باید روشن باشد. نمی‌شود از یک‌سو شعار حمایت از تولید داد و از سوی دیگر، چشم بر واردات بی‌ضابطه بست. او همچنین بر ضرورت گفت‌وگو با تشکل‌های صنفی و تولیدکنندگان واقعی تأکید می‌کند و می‌گوید: سیاست‌گذاری بدون شنیدن صدای صنعت، عملاً کور است.

رحمانی در پایان هشدار می‌دهد که تداوم وضعیت فعلی می‌تواند دستاورد سال‌های اخیر را از بین ببرد: صنعت لوازم خانگی یکی از معدود نمونه‌های موفق جایگزینی واردات بود. اگر امروز تصمیم‌های اصلاحی گرفته نشود، این صنعت نه تنها رشد نخواهد کرد، بلکه با گشت به وابستگی وارداتی دور از انتظار نیست.

تجربه کشورهای صنعتی نشان می‌دهد حمایت از مناطق مرزی معمولاً از طریق توسعه تولید محلی، مشوق‌های صادراتی یا تسهیل تجارت مواد اولیه انجام می‌شود، نه واردات گسترده کالاهای نهایی. در ایران اما ساده‌ترین مسیر انتخاب شده؛ مسیری که فشار آن ابتدا بر صنعت لوازم خانگی و سپس بر صنایعی مانند پوشاک وارد می‌شود. این تناقض آشکار در سیاست‌گذاری، نشان دهنده فقدان نگاه زنجیره‌ای در وزارت صمت است. سیاست‌های اجتماعی بدون در نظر گرفتن اثرات صنعتی، عملاً به ضد حمایت از تولید تبدیل شده و این پرسش را ایجاد می‌کند که آیا ارزیابی دقیقی از پیامدهای این تصمیمات صورت گرفته است یا خیر.

بلاتکلیفی ارزی و غیبت راهبرد صنعتی؛ سهم وزیر صمت کجاست؟

کاهش تولید لوازم خانگی تنها به واردات محدود نمی‌شود. نوسانات نرخ ارز، تغییرات مکرر در شیوه تخصیص ارز و نبود افق روشن در قیمت‌گذاری، تولیدکنندگان را در وضعیت بلاتکلیفی قرار داده است. در چنین فضایی، نه امکان برنامه‌ریزی بلندمدت وجود دارد و نه انگیزه سرمایه‌گذاری جدید. وزارت صمت در سال‌های اخیر بارها از تدوین راهبرد صنعتی سخن گفته، اما صنعت لوازم خانگی هنوز از یک نقشه راه مشخص برخوردار نیست؛ نقشه راهی که تکلیف بازار داخلی، صادرات، واردات، قیمت‌گذاری و تأمین مالی را به‌طور شفاف روشن کند. نتیجه این خلأ راهبردی، انتقال ریسک تصمیمات دولتی به بخش خصوصی است.

کاهش ۲۸ درصدی تولید در سال ۱۴۰۴ را می‌توان حاصل همین مجموعه عوامل دانست؛ ترکیبی از واردات غیررسمی، تصمیمات تجاری پرهزینه، بی‌ثباتی ارزی و ضعف حمایت هدفمند. وزیر صمت در این میان نمی‌تواند همه مسئولیت را به عوامل بیرونی نسبت دهد. صنعتی که تا سال گذشته توانسته بود ظرفیت خود را به بالاترین سطح برساند، اگر امروز با رکود روبه‌روست، بخش عمده‌ای از آن به سیاست‌گذاری بازمی‌گردد. صنعت لوازم خانگی امروز بیش از هر چیز به ثبات، شفافیت و رقابت متصفانه نیاز دارد. اگر این مؤلفه‌ها تأمین نشود، ادامه این روند می‌تواند به تعطیلی واحدهای تولیدی و از دست رفتن اشتغال منجر شود؛ هزینه‌ای که نه فقط تولیدکنندگان، بلکه کل اقتصاد کشور آن را پرداخت خواهد کرد.

گزارش

رئیس اتاق اصناف تهران :

تثبیت نرخ ارز، خواسته اصلی فعالان صنفی است

رئیس اتاق اصناف تهران، با اشاره به تأثیر نوسانات نرخ ارز بر تصمیم‌گیری‌های اقتصادی، تأکید کرد: تثبیت نرخ ارز و هماهنگی سیاست‌های پولی با واقعیت‌های بازار داخلی، مطالبه جدی فعالان صنفی است. حمید رستگار با بیان اینکه نوسانات نرخ ارز موجب سردرگمی فعالان بازار شده است، اظهار داشت: در حال حاضر همکاران ما در صنف مختلف منتظر تعیین تکلیف وضعیت نرخ ارز هستند؛ این بی‌ثباتی باعث شده نتوانند تصمیم دقیقی برای خرید، فروش یا برنامه‌ریزی کسب‌وکارشان داشته باشند. وی با تأکید بر اینکه بخش عمده‌ای از اقتصاد کشور ارتباط مستقیمی با نرخ ارز ندارد، افزود: حدود ۷۰ درصد اقتصاد ما مبتنی بر تولیدات داخلی است و سیاست‌گذاران باید این واقعیت را مدنظر قرار دهند. تثبیت نرخ ارز فارغ از میزان آن، باعث آرامش و ثبات در تصمیم‌گیری‌های اقتصادی می‌شود. رستگار خاطرنشان کرد: سیاست‌های پولی و بانکی باید با شرایط واقعی بازار هماهنگ شود، نه در فضایی که ارتباطی با اقتصاد داخلی ندارد؛ تصمیمات اقتصادی باید توسط متخصصان این حوزه و در جایگاه‌های تخصصی خود اتخاذ شود.

رئیس اتاق اصناف تهران به اهمیت امنیت اقتصادی و تداوم کسب‌وکارها اشاره کرد و گفت: فعالان صنفی خواستار آرامش و ثبات در بازار هستند. نوسانات ناآهانی و اخبار غیرمنتظره باعث تشویش و کاهش اعتماد فعالان اقتصادی می‌شود.

آگهی بازدید از پلاک ثبتی شماره ۲۱۰۸ و ۲۱۰۷ واقع در بخش ۳ مهدیشهر حوزه ثبت ملک مهدیشهر

احتراماً باستحضار میرساند بر عایت به درخواست خانم

زهرا کسائیان احدی از وراث حیدر کسائیان و حوری عربیان مالکین پلاک ثبتی شماره ۲۱۰۸ و ۲۱۰۷ واقع در بخش ۳ مهدیشهر حوزه ثبت ملک مهدیشهر مبنی بر صدور سند مالکیت در ساعت ۱۱ صبح مورخ ۱۴۰۴/۱۰/۱۵ از محل وقوع ملک بازدید خواهد شد لذا از مالکین پلاکهای ثبتی مجاور (با استناد به سند مالکیت پلاکهای شماره ۲۱۰۹، ۲۱۰۷، ۲۱۰۶، ۲۱۰۵) دعوت میگردد جهت جلوگیری از تضییع حقوق خود، در موعد مقرر در محل وقوع پلاک حضور بعمل آورند.

۲۰۸۵۵۹۲

حسین فزونی
رئیس ثبت اسناد و املاک شهرستان مهدی شهر

